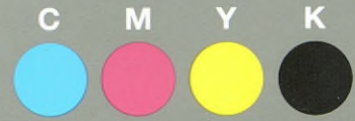

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

NAJWYŻSZY UKAZ
ORAZ
NAJWYŻEJ ZATWIERDZONA

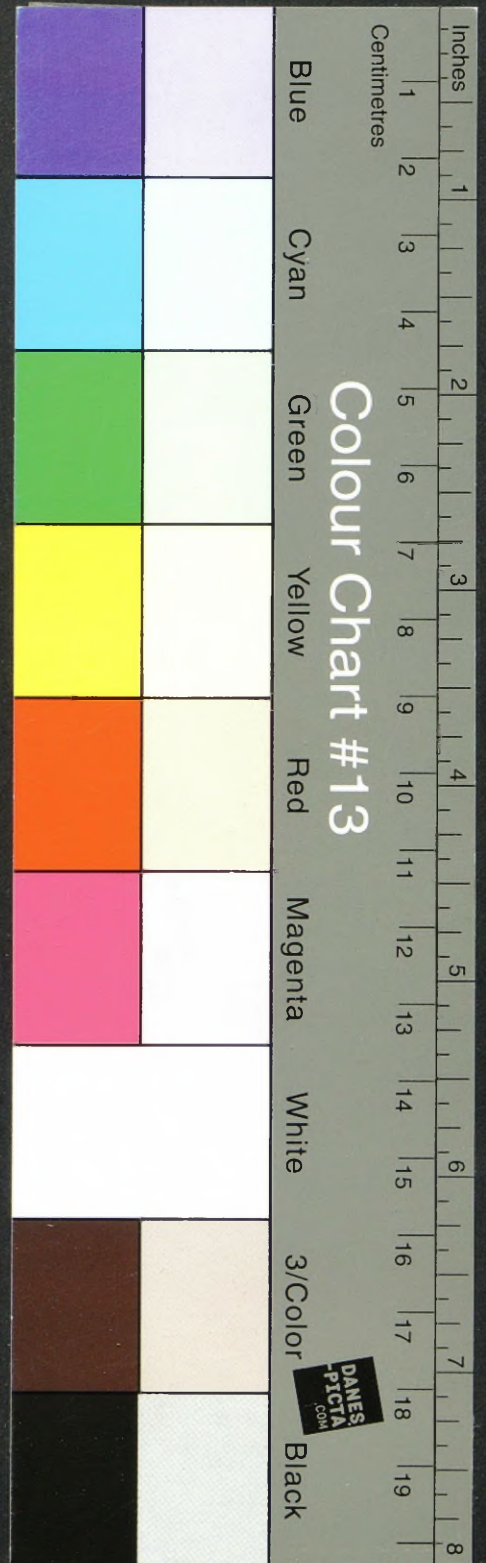
USTAWA
TOWARZYSTWA ROLNICZEGO

W KRÓLESTWIE POLSKIM.

WARSZAWA.

1858.

Pravo pols. 1800
II copy

Colour Chart #13

Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Inches
Centimetres
1
2
3
4
5
6
7
8
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

45

NAJWYŻSZY UKAZ
ORAZ
NAJWYŻÉJ ZATWIERDZONA
USTAWA
TOWARZYSTWA ROLNICZEGO

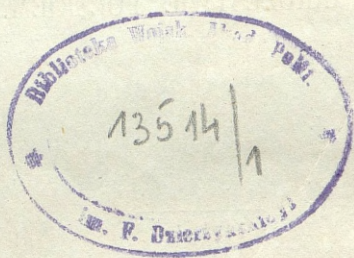
W KRÓLESTWIE POLSKIM.

WARSZAWA.

1858.

Pravo pols. 1800

II cpa

W Drukarni Gazety Codziennój.

*Wypis z protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa
Polskiego.*

Z BOŻEJ ŁASKI

MY

ALEXANDER II

CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSSYJ, KRÓL POLSKI,
WIELKI KSIĄŻĘ FINLANDZKI
etc. etc. etc.

Uznawszy pożytecznym dla nadania tém większego rozwoju rolnictwu w naszym Królestwie Polskiem, ustanowić w niem, pod opieką Rządu, Towarzystwo Rolnicze, mające na celu podniesienie téj ważnej gałęzi bogactwa krajowego, postanowiliśmy i stanowimy:

ARTYKUŁ I.

Przedstawioną Nam przez Namiestnika Naszego w Królestwie Polskiem, Ustawę zawiązującego się Towarzystwa Rolniczego, obejmującą prze-

pisy, wskazujące środki do osiągnięcia powyższego celu, niniejszém zatwierdzamy.

ARTYKUŁ II.

Wprowadzenie w wykonanie Ukazu tego, który wraz z ustawą winien być zamieszczony w Dzienniku Praw, Namiestnikowi Naszego Królestwa Polskiego polecamy.

Dan w Carskiém Siele, d. 12 (24) Listopada 1857 r.

(podpisano) ALEXANDER.

przez Cesarza i Króla

Minister Sekretarz Stanu

J. Tymowski.

zgodno z oryginałem

Minister Sekretarz Stanu

(podp.) *J. Tymowski.*

zgodno z wypisem

Sekretarz Stanu

(podp.) *J. Karnicki.*

Na oryginale, własną Jego C. Kr. Mości ręką napisano

„MA BYĆ WEDŁUG TEGO.”

W Carskiem Siele, 12 (24) listopada 1857 r.

USTAWA TOWARZYSTWA ROLNICZEGO

W KRÓLESTWIE POLSKIM.

ROZDZIAŁ I.

CEL I ŚRODKI DZIAŁANIA TOWARZYSTWA.

§ 1.

Towarzystwo Rolnicze w Królestwie Polskim, ma na celu zjednoczenie pojedynczych usiłowań, dla nadania, zgodnie z dobroczynnymi zamiarami Rządu, silniejszego popędu przemysłowi rolniczemu w kraju.

Towarzystwo zatem, wyłącznie zajmować się będzie przedmiotami dotyczącymi gospodarstwa wiejskiego we wszystkich jego gałęziach, oraz naukami z niem związek mającemi.

§ 2.

Dla osiągnięcia powyższego celu, Towarzystwo następujących używać będzie środków:

- a. starać się poznać dokładnie stan kraju, pod względem jego stosunków rolniczych, oraz śledzić postęp rolnictwa za granicą, a zebrane w tym przedmiocie wiadomości drukiem ogłaszać;
- b. zachęcać Członków swych do robienia prób i doświadczeń rolniczych, i o otrzymanywanych wypadkach donosić;
- c. korzystając z istniejącej już instytucji wystawy zwierząt gospodarskich, dopomagać do jej rozwinięcia i rozpowszechnienia;
- d. ogłaszać konkursy i udzielać nagrody za rozprawy, oraz pożyteczne wynalazki i ich w kraju zastosowania;
- e. dopomagać do urządzania w kraju gospodarstw wzorowych;
- f. w miarę możliwości, ułatwiać członkom sprowadzanie i nabywanie pożytecznych narzędzi, machin, płodów rolniczych i zwierząt gospodarskich;
- g. zbierać bibliotekę i muzeum modeli, narzędzi i maszyn rolniczych, oraz wydawać peryodyczne pismo, jako stały Towarzystwa organ, p. t. „Roczników Gospodarstwa Krajowego;”

Prócz tego używać będzie wszelkich innych środków przez rząd dozwolonych, a do osiągnięcia celu § 1 określonych, zmierzających.

§ 3.

Towarzystwo wypełniać będzie wszelkie polecenia, jakimi go Rząd zaszczycać raczy, a postępowaniem starać się zawsze będzie zasługiwać na Jego zaufanie.

ROZDZIAŁ II.

SKŁAD TOWARZYSTWA, OBOWIĄZKI I PRAWA CZŁONKÓW.

§ 4.

Towarzystwo, wraz z Komitetem zarząd jego stanowiącym, składa się z Członków czynnych i honorowych.

§ 5.

Wszyscy obywatele kraju, bez różnicy stanu i wyznania, mogą być Członkami czynnemi Towarzystwa.

Aby zostać Członkiem czynnym Towarzystwa, trzeba być w ogólném zebraniu przez dwóch Członków czynnych przedstawionym, a następnie większością głosów wybranym, i na Członka Towarzystwa zamianowanym.

W przedstawianiu i wyborze Członków należy mieć jedynie na względzie pożytek instytucji; przedstawiane zatem i przyjmowane być powinny takie tylko osoby, które z korzyścią dla rolnictwa krajowego, w pracach Towarzystwa, udział brać mogą.

§ 6.

Każdy Członek Towarzystwa podpisać winien niniejszą ustawę w dowód obowiązku stosowania się do niej.

§ 7.

Liczba Członków Towarzystwa jest nieograniczoną.

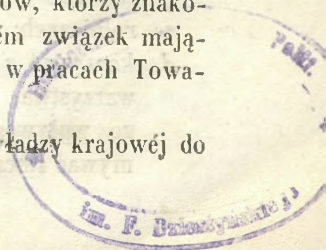
§ 8.

Prezydujący w Radzie Przemysłowej przy Komisji Rządowej Spraw Wew. i Duch., Gubernatorowie cywilni, gubernialni Marszałkowie szlachty i Dyrektor Instytutu Gosp. Wiejs. i Leśnic. w Marymoncie, z urzędu są Członkami Towarzystwa, bez obowiązku wnoszenia opłaty składkowej.

§ 9.

Na Członków honorowych zaprasza i mianuje Towarzystwo mieszkańców kraju i cudzoziemców, którzy znani w gospodarstwie lub naukach z niem związek mających, położyli zasługi, a zarazem udział w pracach Towarzystwa przyjąć zechcą.

Wybór cudzoziemców winien być władzy krajowej do potwierdzenia przedstawionym.

§ 10.

Członkowie czynni obowiązani są:

- a.* brać udział w zajęciach, do jakich ich Towarzystwo powoła;
- b.* zachęcać, i przykładem własnym pobudzać do postępów rolniczych w kraju, a szczególnie w okolicach przez nich zamieszkanych;
- c.* przysyłać Komitetowi sprawozdania o stanie gospodarstw swoich okolic;
- d.* udzielać wiadomości o skutkach prób własnych i doświadczeń przez Towarzystwo im poruczanych;
- e.* udzielać Komitetowi na jego wezwania, żądanych wiadomości i opinii;
- f.* w miarę możności zasilać Towarzystwo, w przedmiotach rolniczych, obszerniejszemi pracami literackimi, które stosownie do uznania Komitetu, drukiem ogłaszane lub na ogólnych zebraniach czytane będą;
- g.* opłacać corocznie z góry do Kasy Towarzystwa składkę w kwocie rs. 15.

§ 11.

Członkowie czynni mają prawo:

- a.* brać udział w ogólnych zebraniach Towarzystwa, na nich zdania swoje objawiać, wnioski czynić i one popierać; rachunki przez Komitet składane roztrząsać, takowe zatwierdzać, i nad przedmiotami do zakresu działań zebrania ogólnego należącemi, głosować;
- b.* wybierać większością głosów: Prezesa, Vice-prezesa, Członków Komitetu i Członków Towarzystwa;
- c.* zasięgać pomocy i rady Komitetu w przedmiotach rolniczych;
- d.* korzystać z biblioteki, mieć wstęp do muzeum Towarzystwa, zwiedzać gospodarstwa wzorowe pod jego wpływem prowadzone, tudzież bezpłatnie otrzymywać Roczniki Towarzystwa.

§ 12.

Członkowie zalegający w rocznej opłacie składki, utracają prawa artykułem poprzednim opisane; skoroby zaś po trzykrotném wezwaniu Komitetu, z uiszczeniem opłaty nie pospieszyli, za występujących z Towarzystwa uznani zostaną.

§ 13.

Każdy Członek wystąpić może z Towarzystwa, przez oświadczenie na piśmie woli swojej Komitetowi.

§ 14.

Członkowie honorowi korzystają z praw, na mocy § 11 Członkom czynnym służących; przy głosowaniach wszakże nie mają udziału. Udział ich w pracach Towarzystwa, zostawiony jest dobrej ich woli.

ROZDZIAŁ III.

O ZARZĄDZIE TOWARZYSTWA.

§ 15.

Bezpośredni zarząd Towarzystwa należy do Komitetu, z grona Członków czynnych na zebraniu ogólném wybranego.

§ 16.

Komitet jest reprezentantem i pełnomocnikiem Towarzystwa, załatwia czynności i sprawuje wszelkie jego interesy, zgodnie z przepisami niniejszej ustawy i w duchu uchwał ogólnego zebrania.

§ 17.

Komitet składa się z Prezesa Towarzystwa, Vice-prezesa i 16 Członków.

Oprócz tego, stałemi członkami Komitetu z urzędu są: Prezydujący w Radzie Przemysłowej przy Kommissyi Rządowej Spraw Wew. i Duch. i Dyrektor Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Marymoncie.

§ 18.

Prezes wybieranym jest z pomiędzy Członków czynnych przez ogólne zebranie, prostą większością głosów, na lat 6, po upływie których na nowo obranym być może.

§ 19.

Namiestnik Królestwa wybór Prezesa zatwierdza.

§ 20.

Prezes zwołuje zebrania ogólne, i naznacza posiedzenia Komitetu; przewodniczy tak na ogólnych zebraniach, jako też i na posiedzeniach Komitetu.

§ 21.

Prezes otwiera i zamyka posiedzenia ogólnego zebrania Towarzystwa, przestrzega głosowania, i podpisuje łącznie z Sekretarzem protokół, którego jeden egzemplarz winien być przedstawiony Dyrektorowi głównemu prezydującemu w Kommissyi Rządowej Spraw Wew. i Duch.

Na Prezesie spoczywa obowiązek przestrzegania biegu obrad, i w skutku tego nie tylko może on przeciąć rozprawę i zamknąć posiedzenie, na którémby zaszło co wychodzącego z granic rzeczywistego przeznaczenia Towarzystwa, lecz jest i odpowiedzialnym za niezachowanie należytego porządku i prawności obrad.

§ 22.

Prezes przewodnicząc posiedzeniom Komitetu Towarzystwa, rozdziela zatrudnienia pomiędzy Członków, i wraz z Sekretarzem podpisuje wszelkie korespondencje Komitetu.

§ 23.

Prezes może na ogólném zebraniu Towarzystwa żądać uwolnienia od obowiązków; Towarzystwo w takim razie niezwłocznie przystępuje do wyboru nowego Prezesa, a zanim tenże zyska potwierdzenie Namiestnika Królestwa, Viceprezes pełni obowiązki Prezesa.

§ 24.

Vice-prezes wybieranym jest przez ogólne zebranie co lat dwa, po których wszakże upływie, na następny dwuletni przeciąg czasu, znowu wybranym być może.

§ 25.

Vice-prezes, jako Członek Komitetu, zarówno z innymi Członkami prace ich podziela; w nieobecności zaś Prezesa, zastępuje go we wszystkiém.

§ 26.

Członkowie Komitetu wybierani są co lat dwa, a to w ten sposób, iż z liczby 16 Członków, ogólne zebranie wybiera naprzód tych ośmiu Członków, których nadal pozostawić zamierza, a następnie drugich 8 z grona wszystkich Członków Towarzystwa, niewyłączając wychodzących.

§ 27.

Główne obowiązki Komitetu są:

- a.* w miarę możności, oraz stanu funduszków, wprowadzać w wykonanie wszelkie środki działania Towarzystwa, artykułem 2 niniejszej ustawy objęte;
- b.* administrować funduszami Towarzystwa, ściągając od Członków składki i przyjmować ofiary;
- c.* składać ogólnemu zebraniu coroczne sprawozdania ze swych czynności, tudzież ze stanu funduszków i majątku Towarzystwa;
- d.* przygotowywać i przedstawiać przedmioty przeznaczone do rozbioru na ogólnych zebraniach;
- e.* kierować redakcją Roczników Towarzystwa;
- f.* mianować Sekretarza, Kassjera, i skład kancelaryi Towarzystwa, których etat Komitet układa i pod zatwierdzenie ogólnemu zebraniu przedstawia.

§ 28.

W przedsięwzięciach nakładu pieniężnego wymagających, Komitet, bez upoważnienia ogólnego zebrania nie mo-

że w ciągu roku czynić zobowiązań ani wypłat, razem sumę rs. 300 przenoszących.

§ 29.

Komitet dzieli się na wydziały, szczegółowym jego zajęciom odpowiadające; posiedzenia zaś swoje odbywać będą co miesiąc w dniach stale na ten cel przeznaczonych.

§ 30.

Komitet nad wszelkimi przedmiotami do zakresu jego działań należącemi, naradza się, i większością głosów stanowi. Równość głosów Prezes rozstrzyga. Prezes i czterech członków stanowią komplet prawomocnie działający.

§ 31.

Na wypadek śmierci, słabości lub nieobecności przedłużonej którego z Członków Komitetu, Komitet jest mocen w jego miejsce powołać jednego z członków czynnych na zastępcę. Również, w razie uznaniej przez siebie potrzeby, Komitet mocen jest, jednego lub kilku Członków z głosem doradczym na posiedzenie swoje zaprosić.

ROZDZIAŁ IV.

O OGÓLNEM ZEBRANIU TOWARZYSTWA.

§ 32.

Towarzystwo zgromadza się raz na rok, w miesiącu lutym na ogólne zebranie, na którym do ważności obrad potrzebną jest obecność przynajmniej 30 członków czynnych.

§ 33.

Przedmiotem czynności i uchwał ogólnego zebrania, jest:

- a. wybór Prezesa i Vice-prezesa Towarzystwa, Członków Komitetu, oraz Członków Towarzystwa;
- b. wysłuchanie i rozbiór sprawozdania dorocznego z czynności Komitetu;

- c. sprawdzenie i zatwierdzenie rachunków rocznych, przez Komitet zdawanych, oraz upoważnienie Komitetu do wydatków przez niego na rok następny projektowanych;
- d. rozbiór przedmiotów, wniosków i pytań gospodarstwa krajowego dotyczących, przez Komitet lub Członków Towarzystwa przedstawionych.

Zebrawie ogólne wydaje uchwały większością głosów. Równość zdań Prezydujący rozstrzyga.

§ 34.

Przedmioty i wnioski Komitetu mają być przedewszystkiem na posiedzeniach rozbiebane. Wnioski zaś pojedynczych Członków Towarzystwa wtedy tylko, gdy przynajmniej przez 5 głosów popartemi zostaną.

§ 35.

Przedmioty obrad najmniej na 3 miesiące przed terminem ogólnego zebrawia, Komitet ogłosi.

§ 36.

Dla ułatwienia lub przyspieszenia czynności, ogólne zebrawie Towarzystwa może się dzielić na sekcye, wybierać oddzielne do pewnych czynności delegacye.

§ 37.

Członkowie czynni, na zgromadzeniach ogólnych, głosują nad przedmiotami obrad ustnie; przy wyborze Prezesa, Vice-prezesa i Członków Komitetu, na piśmie; a przy wyborze nowych Członków Towarzystwa przez kręskowanie.

§ 38.

Posiedzenia ogólnego zebrawia, dłużej nad tydzień trwać nie mogą. Protokóły tych posiedzeń, we właściwą księgę wpisane, odczytane, przez zebrawie ogólne przyjęte, a przez Przewodniczącego i Sekretarza podpisane, zostają w aktach Towarzystwa.

§ 39.

Porządek obrad ogólnego zebrania zachowanym będzie podług regulaminu przez Komitet ułożonego, który powinien być rozpoznany, i zatwierdzony przez Komisją Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

§ 40.

Oprócz posiedzeń zebrania ogólnego, Towarzystwo odbędzie corocznie jedno publiczne posiedzenie w miesiącu czerwcu, na którym czytane będą rozprawy konkursowe, w przedmiotach rolnictwa dotyczących i rozdawane nagrody, oraz okazywane ciekawsze płody i narzędzia rolnicze.

§ 41.

Wszelkie zmiany w niniejszej ustawie Towarzystwa, na ogólném zebraniu uchwalone, mieć będą moc obowiązującą, dopiero od chwili ich zatwierdzenia przez Namiestnika Królestwa.

ARTYKUŁ PRZECHODNI

O zawiązaniu się Towarzystwa.

Członkowie Redakcyi Roczników Gospodarstwa Krajowego, po uzyskaniu dla ustawy niniejszej, NAJWYŻSZEGO zatwierdzenia, zbiórą się pod przewodnictwem Dyrektora głównego prezydującego w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, zaproszą na Członków czynnych 20 obywateli krajowych, z wzorowego gospodarstwa znanych i łącznie z nimi utworzą pierwsze ogólne zebranie, które niezwłocznie przystąpi do wykonania niniejszej ustawy, a przedewszystkiem do wyboru Prezesa, Vice-prezesa Towarzystwa i Członków Komitetu.

za zgodność

Minister Sekretarz Stanu, Radca Tajny

(podp.) *J. Tymowski.*

za zgodność

Sekretarz Stanu

(podp.) *J. Karnicki.*

U W A G A.

Przy nadesłaniu powyższego Najwyższego Ukazu i Najwyżej zatwierdzonej Ustawy, JW. Minister Sekretarz Stanu, w oddzielnej odezwie do J. O. KSIĘCIA NAMIESTNIKA, zawiadomił JEGO KSIĄŻĘCĄ MOŚĆ, iż NAJJASNIEJSZY PAN w dowód swej szczególnej Monarszej łaski, oraz w rozwinięciu punktu d), paragrafu 2 Ustawy — Najmiłościwiej nadać jeszcze raczył Towarzystwu Rolniczemu w Królestwie Polskiem prawo:

1. udzielania według swego uznania: listów pochwalnych, przeznaczania pieniężnych premii i medalów, nietylko za rozprawy, pożyteczne wynalazki i ich w kraju zastosowanie, ale także w nagrodę osobom, które się przyczyniły do rozwiązania gospodarskich zadań lub odznaczającym się w zawodzie gospodarstwa wiejskiego;
2. wstawiania się do Rządu o zachęcanie osób najwięcej odznaczających się, udzielaniem im nagród honorowych.

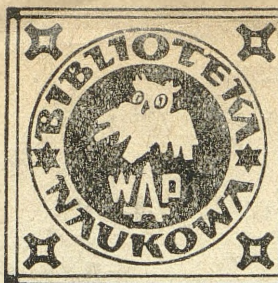

Wolno drukować.

Warszawa, dnia 15 (27) Grudnia 1857 roku.

Starszy Cenzor, F. Sobieszczański.

13514

